

NECESITĂȚI DE INSTRUIRE ȘI PREDARE ANDRAGOGICĂ A LIMBII FRANCEZE FUNȚIONARILOR PUBLICI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Vlad CANTÎR,
lector superior universitar, doctorand,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

At present, the activity of public servants in the Republic of Moldova is largely based on the communication in a foreign language as well. So, the civil servants have to study in an efficient way a foreign language of world circulation. Due to the perspectives of globalization of crosscultural and social relations this activity becomes inevitable.

Key words: *civil servant, public function, communication act, training of the elected and public agents, andragogy, globalization process, multiculturalism, linguistic policy.*

Problema predării limbii franceze de specialitate funcționarilor publici se află în ultimul timp în vizorul metodiștilor, psihologilor și lingviștilor. Se conturează tendința de eficientizare a obiectivelor instructive și educaționale, în special cele care vizează predarea limbilor străine angajaților din funcția publică. Această realitate este dictată de macroprocese de eurointegrare și globalizare. În această situație, societatea are nevoie de personalități multilaterale dezvoltate, cu gândire creativă, multiculturale, multilingve, cu capacități de interacțiune interumană pe plan intern și extern. Însă, doar cadrul valoric tradițional și tehnocrat al sistemului național de învățământ nu ne poate oferi șanse suficiente de soluționare exhaustivă a problemei ce ține de educarea și instruirea profesională a unor atare personalități.

În actele oficiale ale UNESCO și ale Consiliului Europei – The Universal Declaration on Cultural Diversity, Education in a multilingual world, Common European Framework of Reference for Languages – sunt expuse strategiile de dezvoltare și promovare a plurilingvismului și este pus accentul pe necesitatea de abordare a multilingvismului, ca fiind o competență complexă, transversală (transversal competence), ca repertoriu lingvistic (linguistic repertory), în conformitate cu care orice limbă are dreptul la dezvoltare. Tot aici este expusă ideea necesității de studiere în conexiune reciprocă a limbilor în temeiul unei abordări prin care toate formele de pregătire lingvistică se fundamentează și se completează pe cunoștințe anterior asimilate, fapt care facilitează transpunerea lingvistică dintr-o limbă în

alta. În procesul de studiere a unei limbi străine, fondul cultural-lingvistic constituie elementul forte în formarea personalității complexe și motivează instruitul să-și aprofundeze cunoștințele, oferindu-i latitudinea de deschidere și pătrundere în domeniul unor noi sfere de cultură și civilizație.

În acest context, problema predării/învățării unui volum de mijloace de comunicare specializată adecvată în limba străină studiată de către funcționarii publici este de actualitate, întrucât soluționarea ei rezidă, pe de o parte, în formarea și dezvoltarea abilităților multilingve ale funcționarului public, iar, pe de altă parte, situația dată ține nemijlocit de formarea instruitului nu numai în calitatea sa de cunoscător pasiv al limbii studiate, ci și în calitate de subiect activ al actului de comunicare în diverse situații. Actul de comunicare trebuie conceput și tratat ca fiind activitate sau produs întru materializare în limba maternă, care presupune culturalizare generală și pregătire lingvistică într-o instituție de învățământ superior specializată și ca proces de dezvoltare a abilităților de comunicare profesională în limba străină studiată într-un spațiu multicultural și multilingv, precum și a competenței interculturale. Formarea interculturală trebuie să fie susținută de specificitățile și fondurile valorice proprii, care ne vor ajuta în parcursul nostru către universalitate. Educația întru multiculturalizare, cu obiectivul său de a deveni cetățeni ai lumii, impune inevitabil condiția de validitate și valabilitate a propriei culturi, prin care și cu care vom intra în cadrul valoric universal.

Republica Moldova este o zonă de educație prioritară pentru patrimoniul educațional european, dat fiind faptul că

statul nostru are nevoie cu adevărat de edificare, de culturalizare și de performanță. Evoluția mai recentă a țării noastre a făcut ca domeniile social, politic și economic să necesite astăzi reformare de esență și valorizare fundamentală.

Marea parte a funcționarilor publici din Moldova are un mod adecvat de înțelegere a necesităților de primenire și de studiere a limbilor străine, dar „realitatea societății educaționale, chiar dacă se autoexplică, poate fi doar o frumoasă utopie, dacă anumite fenomene care o circumscriu nu devin cu adevărat funcționale”. [PALOȘ, Ramona, SAVA, Simona, UNGUREANU, Dorel. 2007, p. 28]. Unii funcționari încă nu sesizează ansamblul de valori oferit de perspectiva refacerii și de cunoașterea limbilor sau nu conștientizează că lipsa de anvergură în acțiunile de colaborare, pe care le desfășoară pe plan extern, este esențialmente determinată de incultura lingvistică și lipsa posibilității de comunicare într-o limbă străină. Acest mod imperfect de înțelegere provoacă reacții negative, pe alocuri confuze, în promovarea politicilor valide în materie de învățare a limbilor, de cunoaștere și respectare a ansamblului valoric de excelență al comunității europene și internaționale.

În activitățile diverse ale funcționarilor publici e nevoie de comunicare în una din limbile de uz internațional - franceză, engleză, germană etc., necesitate dictată de rigorile evolutive și de eterogeneitatea relațiilor interumane. Acest fapt implică învățarea de către funcționarii publici a limbilor străine. Postura funcționarilor publici, în virtutea statutului pe care-l au și a responsabilităților de funcție, impune rigurozitatea de fertilizare și de eficientizare a cunoștințelor lor, a deprinderilor speciale

și a abilităților de exprimare specializată adecvată într-o limbă străină.

Strategiile și tacticile de formare a personalului administrativ au devenit recent în țara noastră epicentrul unor abordări la nivel de stat. Iar în acest cadru componenta lingvistică, pe fondul valoric european și internațional, s-a transformat într-un subiect de discuție și analiză deosebit de frecvent. Programele și metodologia de instruire se concep în prezent în concordanță cu standardele europene recunoscute și vizează toate domeniile de activitate ale vieții: socio-cultural, politic și economic. Cursurile specializate de franceză, engleză, germană, spaniolă etc. reprezintă o verigă esențială a acestor politici lingvistice. Mihail Platon sugerează, cu referire la conținuturile curriculei pentru formarea și perfecționarea personalului din administrația publică de nivel central și local, că ele „trebuie să includă, afară de cunoștințe și deprinderi profesionale în domeniul administrării publice, și cunoștințe despre mediul economic, politic și social de activitate a organelor de stat și celor de administrare locală, cunoștințe din domeniul logicii și statisticii, ele trebuie să prevadă și o pregătire specială a funcționarilor publici care, devenind specialiști profesioniști în acest domeniu, să fie în stare să comunice...” [PLATON, Mihail. 2007, p. 9].

În scopul eficientizării procesului de instruire și perfecționare a cadrelor pentru serviciul public, în concordanță cu imperativele contemporaneității, este important de remarcat că profesorii-formatori construiesc activitățile lor de instruire pe principiile andragogiei, teorie care vizează tehnologia predării - învățării pentru adulți. Termenul “pedagogie” vine din limba greacă - “paidos” - copil și

“agogos” - ghid. Etimologic, pedagogul este sclavul responsabil de a conduce copilul la școală. *Andragogia* este de asemenea, o acțiune de formare, care ține cont de caracteristicile adultului instruit, adică este arta de a preda și a învăța adulții, spre deosebire de pedagogie, care, prin demersul de instruire, se adresează copiilor și adolescenților. Această noțiune vine tot din greacă - “andros” - om sau ființă umană de sex masculin și “agogos” - ghid. În priză etimologică *andragogia* presupune o formare a omului în opoziție cu femeia. Acest echivoc semantic precum și utilizarea argotică peiorativă a făcut problematică utilizarea sa, fapt care a făcut mai preferată expresia “formarea adulților”. Acest mod de instruire a cunoscut o utilizare mai largă începând cu 1980, grație dezvoltării unei alte forme de instruire numită “formarea continuă”, care a venit cu o serie de noțiuni, cum ar fi “formare permanentă” sau “reconversiune”. Formarea adulților diferă de pedagogie (educația copiilor). Termenul *andragogie* este utilizat ca sinonim al enunțului „formarea adulților”. Acest neologism este conceput pe modelul noțiunii de *pedagogie*. De o manieră similară a fost inventat și cuvântul *andragogie*.

Practicile instruirii bazate pe metodică andragogică pun în acțiune un nou mod de abordare pedagogică, care plasează instruitul pe primul plan. Instruirea pentru adulți este un domeniu educațional mai puțin explorat în învățământul național, dar care a început să fie tot mai des și mai des în vizorul strategilor și politicienilor educaționali. Acest interes e motivat de conștientizarea necesității de a învăța toată viața, pentru a putea răspunde „cu demnitate” provocărilor comunitare de ultimă oră. Imperativitatea de a învăța la o vârstă adultă este motivată de contextul

sociocultural, politic și economic. Vedem deci că necesitatea pentru funcționarii publici de a „face carte”, în sensul fortificării abilităților lor și de comunicare în franceză, e evidentă și inevitabilă. Anume funcționarii publici sunt responsabili de susținerea unor discursuri, alocuțiuni, dări de seamă, rapoarte cu scopul informării, stabilirii multiplelor și diverselor contacte de cooperare intercomunitară și fortificării imaginii proprii și a statului, pe care îl reprezintă. În același mod, indiferent de statutul sau subordonarea ierarhică, orice angajat public trebuie să fie pregătit, instruit adecvat pentru situațiile comunicative eventuale în spațiul european cu valori autentice de multilingvism și multiculturalism. O pregătire de calitate a funcționarilor publici, necesară pentru a fi în unison cu ritmul de derulare a proceselor de mondializare, presupune inițiative și acțiuni concrete de culturalizare lingvistică, de conștientizare a necesităților de instruire a angajaților funcțiilor publice.

Caracteristicile evolutive ale relațiilor de coabitare pe plan intern și extern se profilează astăzi cu valențe noi, acțiunile de colaborare și coordonare interstatală, activitatea instituțiilor și forurilor internaționale, conferințele, seminarele, mesele rotunde, colocviile confirmă, o dată în plus, necesitatea de cunoaștere a limbilor străine de către angajații serviciului public al statului nostru. A vorbi franceza este un avantaj întru a multiplica șansele de acțiune și colaborare și chiar de angajare plenară pe segmentul funcțiilor publice ale statelor. Limba franceză, fiind limba tuturor domeniilor vieții, cum ar fi artele, teatrul, moda, arhitectura etc., este modalitatea de accesare a versiunilor originale de text și informații de cultură și civilizație franceză și a lumii întregi, inclusiv

domeniul administrativ public. Franceza este limba-punte de realizare a schimbului de experiență în contextul avalanșelor informaționale de performanță și de calitate. Franceza este o limbă pentru a învăța în instituțiile cele mai de performanță din Europa și de pe continentul american. Funcționarii publici, în special cei tineri, pot beneficia de burse de studii în cele mai repute instituții de instruire și formare în domeniul administrării publice și gestionării statale. Evoluția relațiilor și eterogeneitatea cooperărilor interstatale la nivel de funcție publică au catalizat imperiozitatea cunoașterii limbii franceze și au motivat învățarea ei de către angajații statului de nivel central și local. Această tendință nu are doar o caracteristică de ordin lingvistic sau spiritual, ci presupune o sumă de calități necesare unui funcționar public de excelență într-un discurs, alocuțiune sau dialog. Condiția de excelență a funcționarilor publici din statele lumii, precum și din Republica Moldova, necesită performanță profesională și abilități speciale de comunicare în limbă franceză într-un spațiu multicultural. Există țări, cum ar fi Franța, Spania, Italia, Olanda, Portugalia, Marea Britanie, cu anteriorități și practici notorii de formare și perfecționare a cadrelor pentru gestiunea statală, unde condiția de ameliorare, de eficientizare a capacităților de comunicare într-o limbă de uz internațional, franceză ori engleză, rămâne a fi un act de importanță primordială sau chiar obligatorie. Aici, administratorii statali sunt catalizatorii tuturor proceselor de gestionare comunitară eficientă, bazată pe comunicare. De menționat că nu doar calitățile general umane ale funcționarilor publici de orice nivel, dar și competențele lor speciale, exclusive (cunoașterea mai

multor limbi străine în domeniul de specialitate) validează cu desăvârșire funcționalitatea statului pe plan intern și extern. O comunitate umană are succes în condițiile de pregătire generală și profesională specială a conducătorilor săi. Necesitatea de formare și perfecționare a capacităților de comunicare în franceză a funcționarilor este astăzi de importanță, dar, în același timp, este una din problemele insuficient abordate. Politica lingvistică din Moldova nu a lansat concret o concepție

generală de instruire a funcționarilor publici. Or, statul nostru, în virtutea eventualei eurointegrări, promovează o politică sănătoasă, chiar dacă nu e suficient efectivă, pe alocuri formală, de pregătire în franceză a angajaților săi. Anume statul trebuie să fie promotorul strategiei de implementare a politicii lingvistice de susținere a multilingvismului în interiorul său. Acest lucru ar întări imaginea unui posibil subiect al comunității europene într-un viitor apropiat.

BIBLIOGRAFIE

1. PALOȘ, Ramona, SAVA, Simona, UNGUREANU, Dorel. *Educația adulților*. București: Collegium, Polirom, 2007, 342 p.
2. PLATON, Mihail. *Metode și tehnici de instruire a adulților*. Chișinău: „Valinex” SA, 2007, 141 p.

Prezentat: 02 februarie 2011.

Recenzent: Ana GOREA, doctor în filologie, conferențiar universitar.

E-mail: vlad. cantir@mail.ru